

SÜMEG = SZENT-GRÓTH

társadalmi, és vegyes tartalmu heti lap, a „Sümege és vidéke gazdakör“ hivatalos lapja.

Előfizetési árak:		Kéziratokat nem adunk vissza.	A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez küldendők.
Egész évre	4 frt = 8 korona	Hirdetéseket elfogad Apffel Sandor, a Szent-Gróth lapja Szombathelyen.	A lapot illető minden fizetés a kiadóhivatalba küldendő.
Fél évre	2 frt = 4 „	Csak bérmentett leveleket fogadunk.	
Negyed évre	1 frt = 2 „	Egy petit sor ára a nyolc.	
Egyes szám ára 10 kr.			

Siszelettel kéjük mindazokat, kik akár előfizetési akár hirdetési díjjal hátrálékban vannak, sziveskedjenek a hátrálékukat mielőbb hozzánk juttatni, mert előállt kötelezettségeinknek nekünk is eleget kell tenni.

A Sümege-Szt-Gróth kiadóhivatala.

Kossuth Lajos.

Diszpolgárt választott Sümege városa, hogy az a férfi, ki disze az országnak és egész századának, a mi városunkat is ékesítse, hogy a ki benne lakik szívünkben, az hozzá legyen fűzve a polgársághoz, azzal a legszebb kapcsolattal, mely ma egy város számára létezik.

Lelkesedéssel említi nevét a gyermek, Isten után őt veszi először zengő dalába a kised és nincs férfi Magyarországon, ki imádatlalt, határos tisztelettel ne viseltetné isteni alakja iránt. Ha lelkesedni akar az ifju, az ő nevét veszi ajkaira; ha harcolni kellett, őt éltette a harcos. ha alkotni akar hazája számára a polgár, őt emlegetse munkája közben és ha imádkozni akar a hívő, ne feledkezzen meg róla a templomban. Mert lelkesedést, bátorságot, munkakedvet és szabadságot ő adott Magyarországnak.

Elősoroljam tetteit? Kivánjátok hogy egész láncolatát adjam dicsőségének láncszemeiből? Ujbló kivánjátok átérzeni a hazafias gyönyört, mely a múlt emlékezeténél anyiszor hevítette nemes kebleteket?

Nézzétek meg az országot! Ez az ő tette. Tekintsetek a történet lapjaira! Ott lesz az ő dicsősége. Gondoljátok apáitok elbeszéléseire!

És a büszke gyönyörűséget úgy át fogjátok érezni, hogy abban a pillanatban elfelejtitek éltetek ezer baját, a honnak százféle hibáját és csupán azért fogtok hálát adni Istennek, hogy fia lettetek az országnak, hogy magyarok vagytok.

Nem a győző menti meg mindig a hazát. A győzelem a véletlen esélyektől elősegítve egy pillanat műve lehet, mely akárhányszor muló dicsőséget, elröppenő fényt hozott a nemzetre. Akárhány háborút lehetne felsorolni, mely a diadal mámorával lepte el a győztes népet, holott röviddel a győzelem után kivilágott, hogy csupán a hatalmasok győztek és nem a nép, ki nek számára csufos veszteség volt, mert az önzeke által kovácsolt lánczot adták kezére és lelkére a békeesség idején.

Ilyen győzelme sok volt a magyarnak, de vezéreiknek nem akarunk helyet adni szívünkben.

A hon megmentője az, ki egész eszmei tartalmat ad a népnek, ki megtanít, mikép szerethető az ország, mely iránt századokig közönyösök voltak lakói, ki fölébreszté a honszeretet ösztönét tudatos valósággá. Nem hódít idegen területet, de meghódítja saját gyermekeit. Nem dönt rabszolgaságba más nemzetet, hanem szabadságot ad saját millióinak. Nem kíván magának rangot, nagyságot, hanem felemel az istenadta népet, hogy összességében egy dicső nemzetet képezzen, és ennek a nemzetnek prófétaival nyelvel hirdeti, hogy miért hozta ide a gondviselés, megtanítja, hogy küldetése szent s nagy léssen, hogy ő a szabadság bölcseje, a műveltség menszvára, az emberiség harcosza, a civilizáció határa.

Oh ti tudjátok mindezt, kik a mi korunkban éltek; de tudjátok azt is, ki tanított meg e szent igékre? Ha ez eszmék élnek bennetek, tudjátok-e ki volt mesteretek?

Igen, tudjátok. Ne is felejtsetek el soha!

Hiszen nem voltunk mi háladatlanok senkivel szemben. Megfizettük idegen királyoknak ezerszerte, hogy értünk fáradtak; ha harcoltak mi értünk, ugyancsak megadtuk az árát; ha felszabadítottak bennünket török járom alul, nem sajnáltuk hála fejében lemondani sok drága kincsünkről, még a mi szép szabadságunkból is sok becses részt elvehettek tőlünk.

Vajjon ha idegenért mindent adunk, saját vérünköt eltagadnánk a hálát? Ne mondjátok ezt, ne vessétek szemünkre, hogy meg nem becsüljük nagyjainkat. Nem adhatunk koronát se országot, se gazdagságot; a mi dicső vezérünket Isten olyannak teremtette, hogy nem kell neki az országnak talpalatnyi földje sem.

Van azonban az országnak koronánál is drágább kincse: van szeretete, van rajongása, van meleg érzülete, ezt nem utasíthatja vissza az önzetlen száműzött és mi odaajándékozunk lelkünk egész valóját és letesszük azt nagyságának számolya előtt, hogy hallja meg hódolatunk megnyilatkozását és lássa meg, hogy érdemes volt ezért a nemzetért küzdeni és hogy a nemzet győzött, ha a vezér — őh hogy ezt is ki kell írnom — ha a vezér el is bukott. Jól esik az elaggott vértinunak látni, hogy a mi módot meghagyott a keserű sors, azzal váltig hirdeti, hogy egynek érezzük magunkat vele a honszeretben és reményeinkben. Ennek a kifejezése volt a diszpolgárrá való megválasztatása, ezt akarta megmutatni Sümege városa.

Avagy tán őt akartátok megtszítani? Babérait újabb levéllel kívántátok megszaportítani?

Nem, csak magatokat ékesítettétek fel, ti nektek lesz az dísz és dicsőség. Megakartátok tanítani gyermekeiket, hogy meg kell becsülni a nemzet nagy fiait, mert elvész a nép, ki hideg közönnyel viseltetik kimagasló alakjai iránt

A „Sümege = Szent-Gróth“ eredeti tárczája.

Gyömöreycsalád levéltára.

Hazai történetírásunk kutforrásai között jelentékeny helyet foglalnak ősi nemes családaink adományozási, kiváltsági, határjáró és peres okiratainak gyűjteménye.

Ezen családi levelestárakat a múlt századokban feltékenyen őrizték a főrangú családok, apáról fiúra szálltak, mint a kiváltságos előjogok palládiuma és rendszeren egyébb családi ereklyékkel és kincsekkel együtt külön ládákból voltak elzárva, hogy veszély idején annál könnyebben biztos helyre lehessen elvinni.

A nemesi előjogok megszűnté után ezen családi iratok iránt taplánt kegyelet hova-tovább tündezni kezdett és az egyes családok tönkre jutásával ily okirati adattarak is elkallódtak.

Mióta azonban a magyar történelmi társulat megalapításával a multnak irasbeli emlékei, mint legközvetlenebb tanubizonyosságok a hazai történetírás főforrásaivá lőnek, egyes főbb rangú család legbiztosabbnak vélte levéltárát valamely tudományos gyűjteményünkbe letéteményezni.

Voltak azonban kik nem átalították őseik ezen becsédes emlékeit font számra a sajtósnak eladni. Ezek megérdemlik, hogy úgy a mint ők nem becsülték meg elődeiket, az utókor őket se tisztelje meg nagyrabecsúsésvél.

Mások, mint drága családi emlékekre és büszkeségük tárgyára, most is kényesek ezen ősi nemesi okirataikra, melyekkel egyéni, jellembeli nemes jelkeletüket és mai korban is illő derek voltak csak document talják.

Ily jeles családja nemes Zalavarmegyének is van egy néhány, a kik közt bizonyára első sorban áll Győri Gyömőrei Gyömőrey család is.

Név szerint Gyömőrei Gáspár földbirtokos Gógán-

fán, a ki még azon ritka ősi nemzetség fának töröl metszett sarja, melyet Árpád apánk közvetlenül Ázsiából áltettett át hazánk áldott földére a honfoglalás első tavaszán.

Ő azonban nem azok közé tartozik, kik csak őseik érdemeit fitogtatják leveles táraikkal és maguk mákszemnyivel sem járulnak hozzá, hogy ezen nemességi örökségüket gyarapítsák és folyton csak azon élösködnek. Ő a mellett, hogy nagy becsben tartja őseinek ezen emlékeit, a maga részéről is oly érdemeket szerez az ősi birtok oszkerü oekonomiai kezelésével, hogy a környéknek példalul szolgálhat. Megtestesült typusa egy ősi nemes alaknak. Kezdenek már kihálni az oly jelenségek, a melyek Battyánra, Rákóczyra, Bethlenre stb. jeles szabadsághőse emlékeztetnek. Deák Ferencz a Kisfaludynak stb. Zala megyei jelesekkel közel vonatkozásban állott és ősi nemesi kuriaja egy 48 előtti magyar nemes lakának változatlan példaképe.

Ezen magyar nemes kuria Gógánfán, három ládában őrsi jeles őseinek okirati emlékeit.

Magának a falunak neve is ily őshöz van kötve, mert egy Árpád-kori, kutyabőrös oklevelében olvastuk azon Gógán István nevét, kiről a község Gógánfalvának keresztelvetett el.

Az idő rövidsége miatt ez alkalommal csak az Árpád és Anjon-kori emlékekre terjeszkedhettem ki. Ezen két ősi korszakból 30—40 ily pergamentes és függő peesétes es. ladi okiratot őriz. Ezek nevezetesebbjei a következők:

1248-ban kelt a legrégibb melyet Béla király állított ki Csete Tamás a Gyömőreyek egyik őse számára

1277-ben állított ki a vespriemi káptalan a Gyömőreyekkel rokon Sárosdy család részére egy határjáró oklevelét Sárosdra vonatkozólag.

1342-ben kelt az első okmány, mely tisztán a Gyömőrey-családot illeti. Ezt 1407-ben a zalavari konvent országos levéltárában állították ki újra.

1370-ből való egy sárosdi határjáró oklevél, mely a zalavari konvent első levéltárában kelt.

Ugyancsak 1370-iki keletű a vasvari káptalan azon-

osztály-levele, melyben a Gyömőreyek atyafiai, a Medgyesiek birtokviszonyait rendezik. Ugyanennek későbbi XVII. századbeli magyar fordítása is hozzá van mellékelve, hogy peres tárgyalásoknál ennek hasznat lehessen venni.

1423-ban lett kiállítva a levéltár három nagyon kopott pergamen okmánya. Az egyik olvasható ugynevezett perfictionalis levelet Zsigmond király adta ki a Gyömőreyek számára.

1424-ből való azon függő peeséttel ellátott adományozó levél, melyet a Gyömőreyeknek (Vyyemerev) irt at a kapornoki káptalan Zsigmond király okleveléről.

1429-ben ugyancsak a kapornoki konvent Gyömőrey Janos részére adott ki egy satisfactiót.

1443-ban László a kapornoki konventhez átírta a Gyömőreyek perfictionálisára nézve.

1444-ben a vasvari káptalan 1447-ben a zalavari konvent szerkeszt határjáró okiratot szintén a Gyömőreyek számára.

1452-ben a veszprémi káptalan közöl egy átiratot a kapornoki konventtel.

1455-ből származik két oklevél V. László királytól. Az egyik protectionalis irat a Gyömőreyek részére; a másik a kapornoki benezés konventet megbizva, hogy a családot Nagy-Gyömör birtokába bevezesse.

1456-ban adta ki a vasvari káptalan Máty Zsigmond remissioját Dömölky Jakab feleségének Mihályfai Orsolyának számára, ki Máty Zsigmond kényétől*) (?) származott.

1462-ben Mátyás király két oklevelet állított ki pergamenen Medgyesy Ilona, Medgyesy Domokos leánya, illetőleg Gyömőrey Balintné javára, melylyel Medgyesen birtokában megerősíti.

1464-ben újból megállapítja a kapornoki konvent a Gyömőreyeket birtokuk jogosultságában.

1465-ből kelt egy pergamen és egy papiron irt okmány, melyekkel a kapornoki hités hely Medgyesy Domokos jószágába, melyet László és Mátyás királyok

*) Talán egy régi elveszett magyar szó? Szerkesztő.

és nem érdemi a becsülést az ország, ha meg nem őrzi multjának emlékezetét. A nemzeti kegyelet erős volta képezi a nemzeti fennmaradásnak biztosítékát, a kettő együtt élhet csak, ha az egyik elvész, akkor eltöri, elsatnyul maga a nemzet is. Minél válságosabb helyzetből emelte ki valaki nemzetét, annál nagyobb mértékben szolgált reá a hálára és ki nem tudja, hogy Magyarország alig egy félszázad előtt a képzelhető legnagyobb válságba került, mert az elposványosodás és elsilányulás veszélye fenyegette őt? Mint a fülledt, eltikkadt levegő csak zivatar által tisztulhat meg, úgy akkor is egy óriási megrázkódtatásra volt hazánknak szüksége, hogy ami életerő még szunnyadt bensejében, az mind elementáris erővel kitorjjon és pusztítson, romboljon, de a pusztulás nyomába élet kél és a romlás helyén virágzó lendület támad. Zivatar támadt hazánkra.

Tudjátok ki szórta a dörgő menykövöt? Ki küldte szét villámaikat, hogy megrettent fényétől a bős ellenség? ki ráta fel az elsatnyult nemzeteket régi tepszedéséből?

Igen, tudjátok. Ne is felejtsetek el soha.

Ó, ó az, ki olyan nagyon megérdemli, hogy a nemzeti kegyelet élő tárgyának szemelje ki, iránta legyetek hálásak, a miért megmentette a nemzetet.

Messze földre, más nemzet hazájába száll a magyarnak sóhaja, nem zugolódással, hanem megadással gondolunk a remetelakra, hol szívünk legdrágábbja lakik. Lelkünk egy részét küldjük el hozzája, hogy átfonja ősz fejét szeretetünk sugaraival melegegítve érző szívét.

Elküldte Sümeg város is szeretete kifejezését, beírta ragyogó nevét díszes könyvébe. A késő utódok olvasni fogják és látni, hogy élt bennünk a kegyelet legnagyobb honfitársunk iránt, hogy mi magunkénak vallottuk őt élte utolsó éveiben és hogy ők is tanuljanak érezni nemzeti történelmünkért saó nagy fiáért, kinek szíve értünk dobog, és a kiért dobog minden magyarnak a szíve.

A „Sümeg—Keszthelyi“ vasut.

Minden időnek és minden kornak meg van a saját géniusa, melynek befolyása alatt szellemi

Gyömörey Balintnének adtak, most mar új birtokost Medgyesy Markot vezet be.

1466-ban kelt egy megegyezés a kapornoki hités hely előtt Kapolnas-Gyömöreynek birtoklása érdekében.

1470-ben kelt a minoriták által kiállított szép peséses okirat.

1481-ben Matyas kiraly nevében a nádor ad ki egy okmányt a Gyömöreyek megnyugtatasára.

1483-ban kelt egy fassio, melyet a Gyömöreyek a kapornaki konvent előtt tettek.

1488-ban intéz a zalavári konvent Matyas királyhoz egy feltérjesztést, melynek értelmében Mahy Zsigmondot egy győri kanonok rokonának testvéreivel, Mihályfalvay családbeliekkel Mahon és Gógánfalvan megegyezésre bírja.

1495 és 1497-ben a kapornoki hités helyen kapnak a Gyömöreyek zaloglevelet.

1498-ban Ulászló kiraly állit ki egy határjáró peséses okiratot a Sarosdyak javára.

1509-ben pergamenes oklevéllel statuataltja magát Dömölki Janos és Antal Gógánfan és Mahon a Mihályfalvi családától örökölt jószág birtoklásában.

1511-ben a zalavári konvent bevezeti a Gyömöreyeket Csáford birtoklásába.

1523-ban kelt egy nádori rendelet a kapornoki konventhez, hogy a Gyömöreyeket birtokukban megerősitse.

Ugyanazon esztendőben a kapornaki konvent egy pergamenre írt oklevéllel hitelesíti Szalay Janos és Gyömörey Ferencz jogos birtoklását.

A mohácsi veszedelem előtti utolsó oklevél 1524-ben kelt hasonló ügyben.

Ennyit tudtam rövid idő alatt a gazdag levéltárból az Árpád és Anjou-kori kiralyok uralmanak idejéből tuhegyre szedni.

Igaz, hogy ez okmányok az akkori viszonyoknál fogva csak családi birtokszerekre, kiegyenlítésekre, öröklésre, vagy az ököljog e veszélyes korában ismételt hitelesítésre vonatkoznak; de azért Zala vármegye ősi birtokviszonyaira, topographiájára, kulturájára mellesesen sok érdekes és tanulságos adatot tartalmaznak.

Es ezen korszakokon tul folyton-folyvást, évről-évre nő az okiratok szama és az adathalmaz.

Ezen újabb korbéli okleveleket a tulajdonos nagylelkűségéből nem sokára Darnay Kalman szorgalmas es lelkes kutató fogja átvizsgálni és feldolgozni.

Tartsa Isten ősi hosszú életkoráig a levéltár nemes lelkületű tulajdonosát, hogy sokáig öröme legyen a multakban és sok reménye a jövőben.

Dr. Récey Viktor.

és anyagi fejlődése áll s mely fejlődés magán hordozza a kornak jellegét.

Az ókort a nyers erő jellemzi melynek kegyetlen barbarismusa alatt Semiramis függő kertjei és az egyiptomi gulák keletkeztek. A középkorban a vallás volt a genius. És amit a keresztény Európa ezen korról felmutatni képes, az mind a vallás műve. A vallás mágikus varázserője teremtette a hatalmas templomokat, melyek nagyszerűséghez és pompájához a jelenkori építési remek csak halvány utánzatok. A vallás volt az, mely vissza tükrözik a kor összes alkotásain és szellemi művein.

A mai kor más zászló alá csoportosul, a mai kor géniusa a szépet a czélszerűvel és hasznossal forrasztja egybe. Ma napság már nem épül egy Szt. Péter vagy Szt. István temploma a mai kor nem létesít egy Trianont vagy Versailles, hanem épít vasutakat, a melyek egyik világrészt a másikkal kötik össze, épít hidakat, alagutakat, melyekkel a természeti akadályokat legyözi.

A vasutak az ország erei, melyeken át az élet pezsg és minél számosabbak ezen erek, annál nagyobb a lüktető erő, mely az illető ország fejlődésére, kihát.

Zala vármegye is az utóbbi néhány év alatt azon megyék sorába lépett, melyek a jelenkori genius üdvös befolyása alatt vasuti hálózatukat szaporították, kiegészítették.

De e művet befejezettek mondani nem lehet, mert vannak a megyének oly vidékei, melyek, ha vasutal bírnának fejlődésnek indulnának.

Ily vidék a többi közt a Sümeg—Keszthely közötti terület, természeti szépségekkel bőven megáldott, a vasut kiépítésével bizonyára vagyonosodásnak induló vidéke.

Nem mondom, hogy ezen vidék iparával, kereskedelmével, vagy terményeivel a létesítendő vasutat pénzügyileg elősegíteni képes volna; azt sem mondom, hogy valami különös helyi frequentációra volna kilátás, de ha tekintetbe vesszük, hogy ezen vasut két kies fürdőt minő Héviz és Keszthely volna hivatva a világnak hozzá férhetővé tenni és ha szem előtt nem tévesztjük, hogy ezen vonal a most építés alatt levő Szob-Balaton Szt. Györgyi vonal természetes folytatása, mely vonalak együttesen a legrövidebb szállítási utat képeznének a szlavoniai baranyai, tolnai és somogyi irányból jövő áruknak Bécs és Grác felé úgy el kell ismernünk, hogy igenis ezen vonal kiépítésére nagy szükség van.

Szükséges ezen vonalnak kiépítése már azért is, mert létkérdést képez ezen vidék szegény lakóinál, kiknek gazdasági és közművelődési viszonyaik ezen vasut létesítésével istápolást nyerhetnek.

De különösen Sümeg és Keszthely érdeke megkívánja, hogy ezen terv mihamarább tetstet öltöjön, mert a jelzett átmeneti forgalom első sorban ezen városoknak adna lendületet.

Buzdítólag, fejlesztőleg hatna iparára, kereskedelmére, szaporitáná a jövedelmi forrásokat, hozzá járulna a fürdők megközelíthetése által a közegészség javításához.

Mínthogy a kereskedelemügyi ministerium ezen vasut építésére az előmunkálati engedélyt már megadta, hazafias és okos dolgot teljesít az, ki, ha mindjárt némi áldozatok árán is ezen vonalnak financirozásán buzgólkodik és bizonyára lesz Sümeg és Keszthely város értelmisége között olyan, ki ezen tervnek sikeres megoldását feladatának fogja tekinteni, mely megoldás által nemcsak személyes de közügyet is szolgálna, üdvös volna, ha e városok önmaguk is támogatásban részesítenék a vállalatot, mert saját vagyonosodását eredményezné, aminthogy a város vagyonosodása szoros összefüggésben van a polgárok vagyonosodásának emelkedésével.

Befolyás és a megyénél, valamint a környékbeli nagybirtokosságnál tekintélyben részesülő egyének vegyék kezökbe ezen fontot ügyet. — Mozdítsanak meg mindent, kísérlejenek meg minden lehetőt, hogy a mi még csak hő óhajtas tárgyat képezi mihamarább megvalósuljon.

Szolgáljon az ügyben fáradozóknak buzditás gyanánt a lelkiismeret azon edes hangja a mely fülükbe cseng és mely így szól: „Megtettél mindent embertársaid, szülőfölded érdekében“ és a lelkiismeret ezen hangja talán mégis fel ér a netán kockára tett csekély pénzállozat csengésénél.

A közérdek hívja önöket uraim, melynek oltáránál az én önző hangjának megszólalni

nem szabad, tegyenek eleget e hívásnak és a nép áldása fogja fűszerezni fáradalmaikat.

Szarvasi.

En sényei tanító megszöktém.

Tekintetes Szerkesztő ur! Tisztelettel kérném, becses lapjában következő viszonzválasz közlésére helyt adni:

A sényei iskolaszék bizonyára meg lehet arról győződve, hogy én állításomat korántsem a levegőből szoktam kapkodni; hanem mint a jelen esetben is egy szavahihető, értelmes ember állítására építve közlém az általam leirtakat. De föltéve, hogy az engemet informáló egyén tréfából tán nagyot mondott s így csakugyan a t. iskolaszéki elnök urnak volna igaza abban, hogy volt tanítójuk nem úgy szökött meg és nem is vizsgáltatott meg általuk, hogy valjon tud-e írni olvasni és számolni; kérdem, hogy a válasz által Sénye községnek nyomoruságos tanügyi állapota és viszonyai meg lettek-e czáfolva és hazudtolva? Bizonyára nem.

Már pedig ezen, nemis ásziai, de sötét afrikai állapotnak szerintem teljesen az iskolaszék az oka; mely nem gondolva meg azt, hogy ezen tarthatlan állapotból mily hátrány és óriási kár fog következni gyermekeik jövőjére nézve, kik csakis testileg fognak növekedni, de lelki és szellemi fejlődésben teljesen hátra maradandának; mert nagyon valószínű azon következtetés, hogy a t. iskolaszék jószántára és önelhatarozására hagyatva, nemcsak a 19-ik, de a 20-ik század végén se lenne a tanítói állomás jövödelme csak 300 frtra is fölemelve. Szerencséjükre az ilyen gondolkodású iskolaszékeknek, hogy a törvényhozó testület a legközelebb multban gondoskodott arról, hogy minden kis községben tehát Sényében is hol a törvény értelmében tanítói állomás szervezendő a tanítónak javadalmazása minimum 300 frtban állapítandó meg, illetve arra fölemelendő.

A t. iskolaszéki elnök ur azt írja, hogy 1892 évi deczember 15-ike óta van ezen tanítói állomás üresedésben, én ennek ellenében föntartom azon állításomat, hogy két tanév elmult már e községben tanítás nélkül, vagyis 1891. november eleje óta nem volt tényleg tanítás; mert 1891. óta volt ugyan tanítójuk 1892. június elejéről azon év november közepe tájáig; csak-hogy mindenki tudja, hogy előbbi években falu helyeken egyáltalán nem volt ezen időszakban tanítás, és Sényében még kevésbé.

Az igazat megvallva, Sénye község tanügyi állapota bizony afrikai fekete bőrű szerccsen, melyet bármennyire igyekszik is a t. iskolaszéki elnök ur szappanos vízzel fehérre mosni és szépiteni, sehogysm fog az neki sikerülni; míg ellenben ezikkiró tanító főczélját, — mely az vala; hogy eme község szomoruan elhagyatott tanügyi állapotára a kir. Tantellügyelőség becses figyelmét ráirányozza; kinek szives közbe lépésétől lehet várni azt, hogy valahára ezen község is egy értelmes, kvalifikált tanítót nyerend gyermekek nevelés-oktatására, teljesen elérte. Valóban kívánatos volna, hogy mielőbb úgy legyen!!! Ezzel részemről ez ügyet befejezem.*)

Egy tanító.

*) Részünkről is! Szerkesztő.

Külömfélék.

— Személyi hírek. Gróf Welsersheimb osztrák honvédelmi minister családjával f. hó 22-én utazott el városunkból. — Báró Hornig Károly megyés püspök f. hó 25-én utazott el Veszprémbé, de szeptember havában ujra Sümegre jön hosszabb tartózkodásra.

— Tanítónövalasztás. F. hó 26-án tartott iskolaszéki ülésen megválasztattak a helyb. elemi leányiskolához tanítónökné: Vértessné Nagy Mária okl. tanító és Boró Ilonka k. a ki eddig Monostor-Ápátiban működött.

— Városi közgyüles. Sümeg város képviselő-testülete f. hó 27-én tartott közgyülesének legnevezetesebb tárgya volt Kossuth Lajos nagy hazánkfia diszpolgárrá való megválasztása. Eitnér Zsigmond terjesztette be e szép indítványt az

za, hogy
suth Lajo
falára, mi
elfogadott
a képvisel
egyik szé
ja elnevez
vetkező t
suthnak;
rin. Süme
nagyobb
gárrá vála
éltesen sc
Ezen indi
és Dr. Sz
diszpolgár
tagu küld
— Uj
állását, a
fts. Szupp
mon-Torny
lakóját üdv
Herczeg K
ajtatos hív
— Te
kör által f
került, mint
biralat alá.
mely arany
szesült Szü
Ezút oklev
Zsigmond, S
lédjét az eg
tette. Pénzb
zül legnagyobb
lakos ki 2 c
letet Orosz
Zichy István
jai szerepelt
quette követ
a gazdasági
— Vá
hőségben ta
mondható sil
De legrossz
Marton Ant
mentek s ké
a nehéz lad
tén súlyos s
apolják. — L
pragai lakos
komédiás s t
zsebjéből el
— Föld
között éjjel
földregés vo
észak—dél ir
lehullott, a h
dely; a lakos
Érezhető volt
cserep zsinde
Liczón, Bara
Barabasszege
kétzer volt e
lyebb mérték
— A k
vonuló kato
zik. Elhelye
majorokban
séggel (18.
ton érkezett
59 tiszttel, 8
a 79-ik gyal
sal s lóval.
együtt 1718
dékre az 5-
tel és 700 l
12-ik számú
naság aug. 2
dás ezredet,
Aug. 28-án
és 2 escadro
csak egy na
tok is fogna
és vidékén,
részt venni,
honvédhuszá
a megfelelő
helyen lesz
zad, Rétháto
Kereszten 1/
F.-Királyfalv
1—1 szakasz,
jorban 1 szá
Cseresnyésér
Dr.-Vásárhely
zad, Nagyfal
nyán 3 száza
Dráva-Szt.-Iv
Ujváron 1 sz

za., hogy egyszerszint festesse le a város Kossuth Lajost s a képet helyezze el a tanácsterem falára, mit a közgyűlés lelkesülten egyhangulag elfogadott. Dr. Székely Albert indítványozta, hogy a képviselőtestület határozza el, hogy Sümeg egyik szép utcáját Kossuth Lajos utcának fogja elnevezni. Indítványozza továbbá, hogy a következő táviratot küldje a képviselőtestület Kossuthnak: »Kossuth Lajos kormányzó urnak Turin. Sümeg város képviselőtestülete hazánk legnagyobb élő fiát egyhangu lelkesedéssel diszpolgárrá választotta s a távolról kiállta feléd: Isten éltessen sokáig. Sümeg város képviselőtestülete.« Ezen indítvány elfogadása után Surgóth Miksa és Dr. Székely Albert ügyvédek bizattak meg a diszpolgári oklevél szövegezésével, melyet egy több tagu küldöttség fog elvinni Turinba.

— **Uj főnök.** Legközelebbi napokban foglalja el állását, a Szt. Ferencz szerzet új zárda főnöke ftsz. Szuppauer Gáspár, ki eddig hasonmóségben Simon-Tornyan működött 3 éven át. Midőn városunk új lakoját üdvözöljük, egyuttal sajnálattal bucsuzunk el ftsz. Herczeg Kriszólógtól, ki oly szép emlékeket hagyott az ajtatos hívők szívében, nagyhatásu böjti predikációival. — **Tenyész állat kiállítás.** A Sümegh vidéki gazdakör által f. hó 24-én rendezett kiállítás igen szépen sikerült, mintegy 136 szobnól szebb tenyész állat került biralat alá. Kitént Hertelendy Ferencz csoport kiállítása, mely arany oklevelet nyert, hasonló kiténtetésben részesült Szücs Zsigmond is a kiállított tenyész állatokért. Ezüst oklevelet nyertek: Ifj. Háczky Kálmán, Zathureczky Zsigmond, Semetke József és Mojzer József, kiknek eszéjeit az egyesület 6—10 korona jutalomban részesítette. Pénzbeli jutalmakat nyertek a kis gazdak, kik közül legnagyobb jutalmat nyerte Kiss Gábor mihályfai lakos ki 2 díjban 64 koronát kapott. Az anya egyesület Orosz Pál, a deveszer vidéki gazdakört pedig Gróf Zichy István képviselte, kik mint a bíráló bizottság tagjai szerepeltek. A fényesen sikerült kiállítást egy banquette követte. A kiállítás részleteiről lapunk jövő száma a gazdasági rovatban fog beszámolni.

— **Vasári hírek.** F. hó 24-én irtozatos 30—32 foku hőségben tartott meg a Bertalan napi vásár, mely nem mondható sikerültnek, beillett egy nagyobb hetivásárnak. De legrosszabb vasárja lehetett Fekete Jánosnak, aki Marton Antal és Szekeres Ferenczel együtt hazafelé mentek s kocsijuk felborult úgy hogy Fekete Jánosra a nehéz ladák is rá estek mi által arczán, lábán és testen súlyos sérüléseket szenvedett. A városi kórházban ápolják. — **Lopás** is történt ugyanakkor: Cséplő István pragai lakosnak ugyanis megtetszett a vásáriban lévő komédiás s tátozt szájjal addig bánta, míg valaki zsebjéből elcsipte 60 frtot tartalmazó tárczáját.

— **Földrengés vármegyénkben.** F. hó 23. és 24-ike között éjjel 12 ora után közvetlen par másodpercig tartó földrengés volt vármegyénk egyes vidékein; a lökés észak—dél irányu volt. Csesztregen a falakról a vakolat lehullott, a háztetőkről pedig több helyen a cserép zsindeley; a lakosság megrémülve szaladt ki az utcára. — Érezhető volt Alsó-Lendván is a lökés, de vakolat, vagy cserép zsindeley hullás nélkül; továbbá Nagy-Le. gyelben Liczkón, Barabásszegen, valamint a faluk környékén. Barabásszegen egy ház falai is megrepedtek; a rengés kétszer volt érezhető, azonban a második jóval esékélyebb mértékű volt.

— **A községi nagy hadgyakorlatok alkalmával átvonuló katonaság egy része már Csáktornyan idők.** Elhelyezett Csáktornyan s a közel fekvő majorokban hat üteg (24) ágyu a megfelelő tüzérséggel (18. számú tüzerezred.) A zagorai vasuton érkezett a törzskaron kívül a 96. gyalogezred 59 tiszttel, 800 gyalogossal és 30 lóval, továbbá a 79-ik gyalogezred ugyanannyi tiszttel, gyalogossal s lóval. A gyalogság létszáma a tisztekkel együtt 1718 ember. Ugyanaz nap érkezett a vidékre az 5-ik dzsidas ezred öt escadronja 30 tiszttel és 700 lovassal. Folyó hó 25-én érkezett a 12-ik számú dzsidas ezred. A most felsorolt katonaság aug. 27-ig maradt ott, kivéven az 5-ik dzsidas ezredet, mely ott fog tartózkodni szept. 12-ig. Aug. 28-án ismét 2 ezred gyalogság, 3 üteg ágyu és 2 escadron lovasság érkezett, mely katonaság csak egy napig maradt ott. Lovassági gyakorlatok is fognak tartatni szept. 3—12-ig Csáktornyan és vidékén, melyeken mintegy tizezer lovas fog részt venni, még pedig 3 ezred huszár, 3 ezred honvédhuszár, 2 ezred dzsidas, 1 ezred vértés és a megfelelő tüzérség. A katonaság a következő helyen lesz elhelyezve: Mura-Szerdahelyen 1 század, Rétháton, Zsedényen, Bányaváron, Felső Szt. Kereszten 1/2-1/2 század, Mura-Siklóson 1 század, F.-Királyfalván 1 század, Kristófalván, Nyirvölgyön 1—1 szakasz, Sz.-Ilonán 2 szakasz. szt.-ilonai majorban 1 század, Xeipén, Édeskuton, Óhidon és Cseresnyésen 1 század, Dráva-Csányban 1 század, Dr.-Vásárhelyen, Pusztafán és Dr.-Ujhelyen 2 század, Nagyfalván és Százkón 1 század, Csáktornyan 3 század, Csáktornya külvárosban 1 század, Dráva-Szt.-Ivánban és Stefáneczon 1 század, Zala-Ujváron 1 század, Dráva-Szt.-Mihályon és Uj Ró-

kuson 1 század, Beliczán és Órségen 2—2 század, Mura-Szilvágyon, Ferenczfalván, Mikófalván 1 század, Bottornyan 2 század, Sz.-Rókuson 2 üteg lovas tüzérség. A lovasság többi része a perlaki járásnak Csáktornyához közel fekvő községeiben lesz elhelyezve. A fent említett községeken kívül gróf Festetics Jenő majorjaiból mintegy 10 igénybe lesz véve az elszállásolásnál. A gyakorlatokon résztvevő ezredek közül a járásban lesznek elhelyezve: a 8-ik, 9-ik, és 11-ik huszárezredek, a 7-ik és 8-ik honvédhuszárezredek, az 5-ik dzsidas ezred és az 5-ik számú lovas tüzérség. Mint értesülünk Szent Gróthra, Tüjére és környékére is jön a jövő héten nagyszámu katonaság, körülbelül 6—8000 ember. A községi hadgyakorlatokon lapunk is képviselve lesz, amennyiben felelős szerkesztőnk személyesen lesz ott jelen.

— **Tanitók gyűlése.** A zalamegyei általános tanítótestület e hó 24-én tartotta Alsó-Lendván az évi rendes közgyűlést. Udvardy Ignác elnököl, a ki szép beszéddel nyitotta meg a tanácskozást, mire Hajós Mihály a községi iskolaszék elnöke a város nevében üdvözölte az egybegyűlt tanítókat. Fölolvasták aztán Ruzsitska Kálmán dr. zalamegyei tanfelügyelő üdvözölő táviratát, melyet Budapestról küldött. Két előadás volt utóbb. Udvardy Ignác zalacgerszegi polgári iskolai igazgató, a zalamegyei tanítótestület 20 éves múltjáról, Hoffmann Mór nagykanizsai polgári iskolai tanár. Az iskola és az állatvédelem cím alatt tartott sikeres fölolvastást. Erre kihirdették, hogy a Kunz-féle pályadíjat Szalay Sandor nagykanizsai községi népkolai tanító nyerte el a beadott munkáival. A tanácskozás soráú Békely Elek koppanyi elemi iskolai igazgató indítványára elhatározták, hogy a tanítótestület megkeresi a megye közigazgatási bizottságát, alkosson szabályrendeletet a fiatalság erkölcesinek megóvása céljából s fordítson kiváló gondot arra, hogy a 6—15 éves iskolaköteles gyermekek — szülőik, vagy azok megbízottjainak felügyelete nélkül — a fonóházak, táncmulatságok, lakodalmak koresmak látogatásától a legszigorúbban eltiltsanak. Ugyancsak elfogadta a közgyűlés Békely Eleknek a zalacgerszegi járáskör tavaszi közgyűlésén előadot, részletesen megokolt indítványát a községi falkolák ügyében. Az indítványban foglalt javaslatok a nemzetgazdasági és kulturális szempontból oly nagyfontosságú falkoláügyi előmozdítását célozzák. A közgyűlést száz terítékű bankett követte, a melyen számos lelkes felköszöntőt mondtak.

— **Eljegyzés.** Feiner Lipót trieszti bornagykereskedő eljegyezte Tapolczán Lessner Sámuel bornagykereskedő kedves leányát Paulát.

— **Magyar hitzónoklat.** Dr. Friedlieber Ignác szolnoki rabbi a f. hó 26-án tartott szombati istentisztelet alkalmával Tapolczán igen szép magyar hitzónoklatot mondott, mely a hívők osztatlan tetszésében részesült. Üdvözölni fogjuk a tapolczai izr. hitközséget, ha e derék magyar papot választja meg rabbinak.

— **Élrő választás.** Keszthelyen a bíró választás és azzal kapcsolatban az általános tisztújítás folyó évi november havában fog megtörténni.

— **A sümegi önkéntes tüzoltó egyesület** f. hó 27-én délután 2 órakor közgyűlést tartott, melyen a lemondás folytán üresedésbe jött főparancsnoki állásra Dr. Kellemen Károly eddigi titkárt választották meg. Titkár lett Éles Károly és az eltávozás folytán üresedésbe jött egyesület ügyészi állásra Dr. Székely Albert ügyvéd lett megválasztva.

— **Tuz.** Lapzártakor értesülünk, hogy Csabrendeken, Böczén Pál Somos utcai háza ma délután fél 4 órakor kigyulladt és leégett. A tulajdonos tetemes kárt szenvedett.

— **Német alaposság.** Magán körökben sokszor vitatkoztam a »gouvernante« neví kétábu csodabogarak importálása és hasznavehetősége fölött, de mindannyiszor azt a választ nyertem, hogy valódi alaposságot csak a német gouvernante-ok hoznak magukkal. Hadd szóljon ezen alaposságról a következő eset: Egy a sümegi járás levegőjét fertőző német gouvernante géografiat, tanított és hogy itt is demonstrálja a német alaposságot, melyet úgy látszik, dicső földijétől: Hellwaldtól tanult, (Ki tudvalevőleg azt írta nagy munkájában, hogy a magyar faj kiveszendőbe van, csak még két törzse él: a cigányok és a pandurok. Szerk.) Ez a német gouvernante aki itt él, magyar kenyeret eszik, úgy neveli a rábizott magyar gyermekeket, hogy midőn sorba leírja nekik az európai államokat műveltségi fokozatuk szerint, elsőnek természetes saját hazáját Németországot írja, azután következik minden európai állam és államcska u. m. Muszkaország, Románia, Szerbia, Montenegro és a legvégén a neki kenyeret adó Magyarország. Az ilyen nevelés nevelőnk által akarnak aztán a magyar szülők hazafiakat és honleányokat nevelni. A gouvernante-oknak eme nem épen ritka példányát nem-e volna jó közzakozás után visszaszállítani saját művelt hazájába? Nehogy itt a legbarbarabb magyarok között vesztessen valamit műveltségéből. — X. (Közzakozásra nem érdemes, de elszupplattni igen. Szerkesztő.)

— **Kisfaludy Sandor tönkre tett szobráról** szóló hírlunket több lovarosi lap hibásan közölte, mert nem a temetőben álló siremléket, hanem a belvárosban

Kisfaludy szülőháza előtt álló és vasrácsoszáttal körülvett mellszobrot csonkították meg a gonosztevők. Ugy tudjuk, hogy ez emlékszóbor gondozása és felügyelete a sümegi kaszinóra van bízva. Ujra felhívjuk tehát az illetékes köröket, hogy ne hagyják egyszerűen abba a dolgot, de nyomoztassák a rendőrség által a tetteseket. Kiadóhivatalunk némi utbaigazítást adhat ez ügyben, de nemtörődömséggel egyszerűen agyonhallgatni az ügyet nem engedjük. Az irányadó köröktől pedig méltán megkivánhatja a kegyeletet ismerő lakosság, hogy a megcsonkított szobrot mielőbb javitassa ki. Lapunk figyelemmel fogja kísérni ez ügy további fejlődését, mert szívesen volna, ha Sümeg lakosságát kötelességérzetre a Kisfaludy-társaság, vagy a Balaton-egyesület figyelmeztetné.

— **Érdekes régiség.** Gyönyörű műtárgyat ajándékoztak a napokba Darnay Kálmán muzeumának, egy remek kivitelű fehér marvány szobrocska, mely a kanizsai várhelyén ásottot ki. Sziklán ülő Venus jobbáiban tükröt tart, baljával elfogadja egy kis gyermek által felnyújtott szőlőfürtöt. A szobormű oly remek alkotás, hogy bámulatra ragadja a figyelmes nézőt, a Vénus bájoló arca, a szép test, remek anatómiája. Ezuttal még a szobor eredetét, a tulajdonos nem bírta meghatározni, kétségtelenül nagy művészek egy szép alkotása római vagy olasz munka, de nincs kizárva azon eshetőség sem, hogy Fideas, vagy Praksiteles vésője alól került ki, mert a marvány ugyan az, melyből az Akropolis remek szobrai készültek és nem egyszer fordul elő, hogy hazánkban görög, egyiptusi műkineseket ásnak ki, melyet az 1—2-ik században világkereskedelmet üzö Panoniában telepedett rómaiak hoztak magukkal.

— **Van önnek tyukszeme?** A Wasmuth féle tyukszem gyűrűk eltávolítják azt néhány nap alatt ára 60 kr. kapható Epstein Vilmos A-nál Sümegen.

Felelős szerkesztő: Dr. Székely Albert ügyvéd.
Főmunkatárs: HIKSOS.
Kiadótulajdonos Horvát Gábor.

Csak rövid ideig!

GOMBOS A.
fényképész
Z.-Egerszegről.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy Sümegen a főtéren üzv. Rédei-féle házban fényképészeti TERMET rövid időre berendeztem. Felvételek reggel 8 órától egész estig. Borult időben is esz-közöltetnek felvételek. Jutányos árak a legkisebb képtől egész életnagyságig. Jó sikerű felvételért úgy ki-szolgálásért kezeskedem. A n. é. közönség becses párt-fogását kérve maradok tisztelettel

Gombos A.
fényképész.

Csak rövid ideig!

Sikerős felvétel borult időben is!

Egy jó házból való képzett fiú

KESZTHELYEN

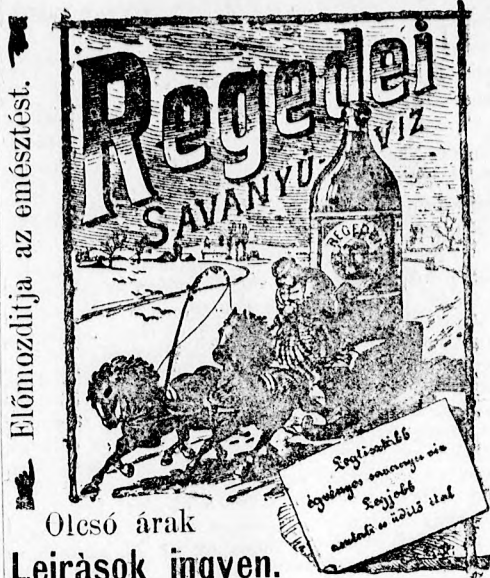
Laskay Ernő

üzletében azonnal felvétetik.

HORVÁT GÁBOR
 könyvnyomdája, - könyv- és papírkereskedése
 Sümegen.

Ajánlja dusan felsze-
 relt könyv- és papír-
 kereskedését.
 Az új iskola évadra
 berendezett könyvek
 rakárát, valamint
 mindennemű iskolai
 felszereléseket.

**Legjobb védőszer járványos
 betegségek ellen!**

Előmozdítja az emésztést.
 A köhögési ingert enyhíti.
 Olcsó árak
Leírások ingyen.
 Főraktár: BUDAPESTEN, V., Lipót-körút 21/a. 9-10.
 Igazgatóság: RADEIN-fürdőben (Styria).

Elismerések a társadalom minden rétegéből. Női posztok galérok s teljes öltözetekre.

Minták
 minden vidékre bérmentve.

Elismert legjobb, legdivatosabb
őszi- és téli szövetek
 különlegességek vízátlan és erős loden, vadászati posztók, Palmerstonokban téli kabátokra, női posztók, női szövetek, posztó minden cselra, jó tartós s legszebb színi minőségben szétküld gyári áron, maganosoknak bármennyit

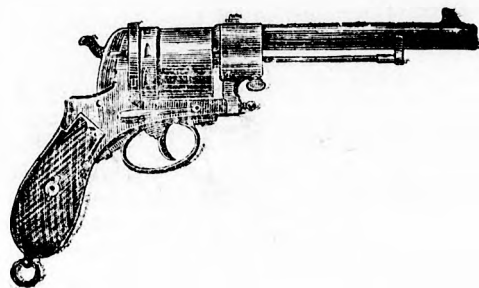
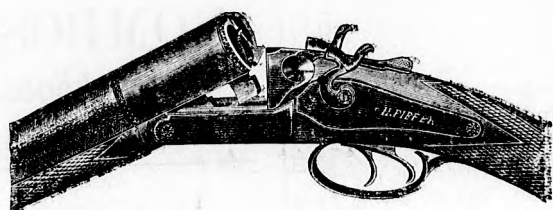
Schwarz Móríc
 es. és kir. legfinomabb és gyapju áru raktár,
Zwittauban (Brün. mellett.)

310 m.	öltözetszövet, teljes öltözék	3.50—24	frtig.
210	» téli öltözetszöv. téli kabát	4.50—20	»
2	» felöltőszövet felöltőre	4.—15	»
280	» menesikoffszöv. menesikoffra	5.—20	»
180	» teljes lodenkabát	3.50—9	»
325	» fekete posztó szalonöltözetre	7.50—25	»
117	» egy nadrágra	2.25—11	»
10/4	» nagykendők 2 fittól kezdve	— a legfinom.	

Himalaya-kendőig.
 Uti és szan-takarók és plaide-ok.
 A legelőbb minőségűek is szántartók és sokáig viselhető.

Mintakönyvek
 csakis szabók részére. Új vevők csak 50 krt fizetnek, mely összeg azonban az első bevásárlásnál visszatérítetik.

Szétküldés utánvét vagy előre fizetés mellett. Nem tetszőkért a pénz visszafizetettik.

Közeledő idényre van szerencsém a vadász közönség szíves tudomására hozni, hogy **Pieper Heinrich**, világhírű LUTICHI és az EGYESÜLT FERLACHI fegyvergyárak Sümegh. és vidékére kereskedésében legmagasabb igényeknek megfelelő

gyári raktár

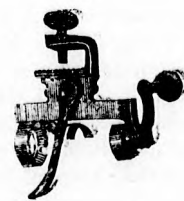
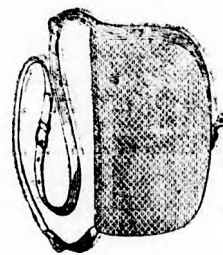
állítottak fel.
 A vadász fegyverek eredeti gyári áron belőve jót-állás mellett adtnak el.
 Schoke-furású PIEPER FEGYVER 12-ös és 16-os nagyságban frt 65—100 frtig.
 Lankaster fegyverek » 30—75 »
 Lefauchaux » » 18—30 »
 Elöl töltő » » 6—12 »
 Flobert puskák » 10—12 »
 Revolverek frt 3.50—15 frtig.

Legjutányosabb áron ajánlom LŐSZER és VADÁSZ FELSZERELÉSI raktáramat: Papír lökupagok 12-től 28-ig. Lankaster rézhüvelyek 16-os 12-ös nagyságban. Sveiczi és Osztrák mintára készült m. k. LŐPOR SÖRÉT, öt részes, rotációs, sodrott és gömbölyű GOLYÓK, Flobert és Revolver patronok, Lankaster, Lefauchaux és perkusiós gyutacsok.

Revolver táskák, fegyverszíjak, vadász tarisznyák és székek, vadász kulacsok, fogolytartók és sipok, kutya korbács, nyakra való és nyakvezeték láncok, nyakszj. kolálok (kutyák betanításához), patronhúzó, töltő és besodró készülékek és teljes vadász-felszerelések jutányosan beszerezhetők

Darnay Kálmán kereskedésében
SÜMEGEN.

Legújabb összehajtható vadász és turista evő eszköz, kés dugóhúzóval, villa és kanál szarvasbőr tokban fém záróval ára 2 frt 50 kr.

Nyomatott Horvath-Gabor laptulajdonosnál, Sümegen.